

Lausunto

Hallitussihteeri Kaisu Harju-Kolkka

3.11.2025

VN/301/2025

VN/301/2025-STM-26

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan kokous 4.11.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 4 luvun muuttamisesta (HE 114/2025 vp)

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriötä toimittamaan mainitun hallituksen esityksen käsittelyä varten lisäselvitystä matkakustannusten ja erityisesti taksimatkojen kustannusten kehityksestä.

Kansaneläkelaitokselta saatujen tilastotietojen mukaan Kela maksoi vuonna 2024 sairausvakuutuksen matkakorvauksia 343 miljoonaa euroa, mikä oli noin 11 % enemmän kuin vuonna 2023. Korvausten nousu selittyy suurelta osin rakenteellisilla tekijöillä, sillä vuoden 2024 alussa sairaankuljetuksen taksaa nostettiin 11 %:lla ja taksimatkojen 4,5 %:lla. Lisäksi vuonna 2023 kotimaan henkilökuljetukset oli neljän kuukauden ajan vapautettu arvonlisäverosta, mikä saa näiden vuosien välisen eron näyttämään tavallista suuremmalta. Matkakorvauksia sai 600 000 henkilöä, joka on noin 11 % väestöstä. Väestömäärään suhteutettuna osuus oli edellisvuoden tasolla. Korvattujen matkojen määrä kasvoi edellisvuodesta 5 % ja oli 4,5 miljoonaa. Korvauksista suurin osa, reilut 200 miljoonaa euroa, aiheutui taksimatkoista (tavallinen taksi, invataksi, paritaksi yhteensä) ja lähes kaikissa ikäryhmissä valtaosa korvatuista matkoista oli tehty taksilla.

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Kansaneläkelaitokselta tilastotietoja matkakorvausten kustannuksen kehityksestä vuosilta 2018—2024 ja kuluvalta vuodelta 2025 tammi-syyskuulta. Lokakuulta 2025 ei vielä ole tilastotietoa. Hallituksen esityksessä on tilastotietoja matkakorvausten kustannuskehityksestä vuosilta 2022—2024. Sairausvakuutuksesta korvattavien taksimatkojen enimmäishintaa koskeva sääntely tuli voimaan 1. heinäkuuta 2018, mistä lähtien enimmäishintasääntely on ollut voimassa määräaikaaisesti melko samansisältöisenä. Tästä syystä alla olevissa tilastoissa on tiedot vuodesta 2018 lähtien. Tätä edeltävän ajan osalta sääntelyrakenne on poikennut nykylähteestä taksiliikenteen hintojen ollessa vahvemmin säänneltyä.

Yhdensuuntaisen matkan omavastuuosuus on ollut 25 euroa 1. tammikuuta 2016 lähtien.

Kuvio 1. Sairausvakuutuksesta maksetut matkakorvaukset 1/2018—9/2025, koko maa. Lähde: Kansaneläkelaitos.

Aika	Kulkuneuvo/korvausperuste	Saajat	Matkojen lukumäärä	Perityt maksut euroa	Korvaukset euroa	Korvaus %	Kustannukset	Korvaukset e/matka
2025/01-09	Yhteensä	536 280	4 207 485	318 731 162	265 267 691	83,2	75,75	63,05
2024	Yhteensä	647 822	5 609 988	409 733 810	343 936 213	83,9	73,04	61,31
2023	Yhteensä	638 694	5 530 450	372 892 834	309 013 910	82,9	67,43	55,88
2022	Yhteensä	647 184	5 508 238	369 769 459	307 019 015	83,0	67,13	55,74
2021	Yhteensä	626 950	5 455 219	371 659 649	311 106 437	83,7	68,13	57,03
2020	Yhteensä	597 062	5 080 320	341 434 037	285 069 952	83,5	67,21	56,11
2019	Yhteensä	612 477	5 790 935	344 360 431	284 857 231	82,7	59,47	49,19
2018	Yhteensä	623 798	6 022 250	345 886 921	283 910 687	82,1	57,43	47,14

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

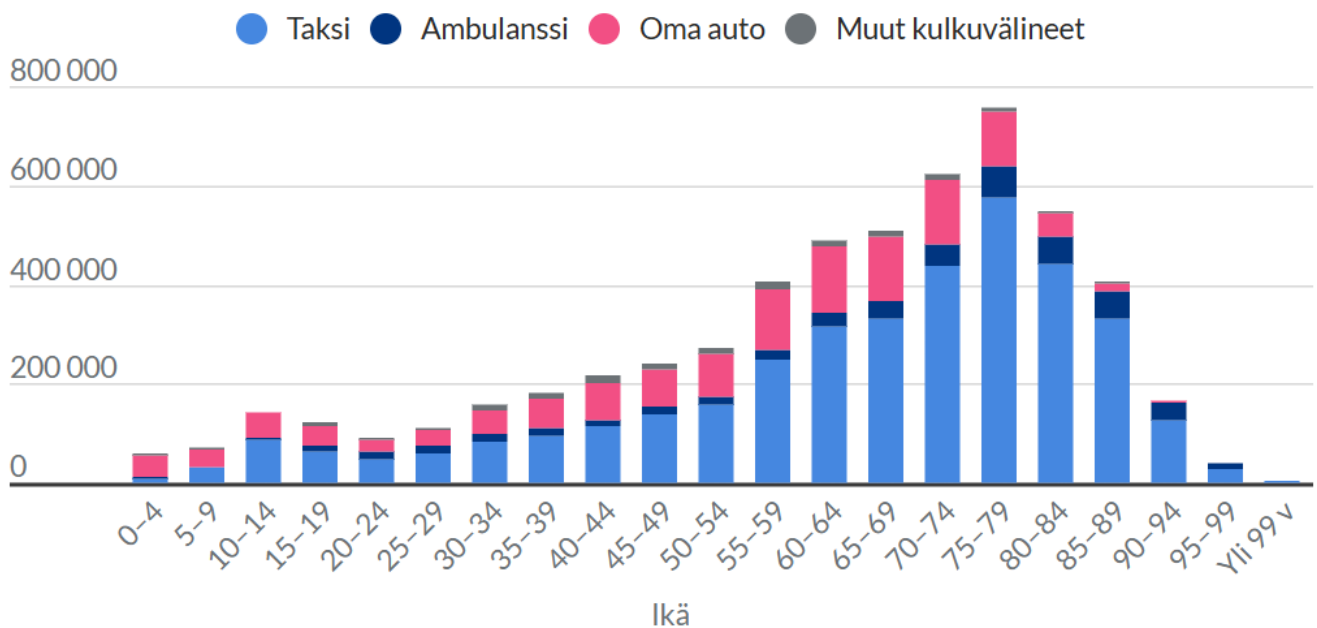
kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Kuvio 2. Sairausvakuutuksesta korvatut taksimatkat 1/2018—9/2025, koko maa. Taksimatkoihin sisältyvät tavalliset taksit, invataksit ja paritaksit. Lähde: Kansaneläkelaitos.

Aika	Kulkuneuvo/korvausperuste	Saajat	Matkojen lukumäärä	Perityt maksut euroa	Korvaukset euroa	Korvaus %	Kustannukset e/matka	Korvaukset e/matka
2025/01-09	Taksimatkat yhteensä	365 131	2 748 408	200 164 846	163 406 446	81,6	72,83	59,45
2024	Taksimatkat yhteensä	439 961	3 723 213	253 952 157	209 310 208	82,4	68,21	56,22
2023	Taksimatkat yhteensä	428 524	3 614 070	226 113 234	183 284 440	81,1	62,56	50,71
2022	Taksimatkat yhteensä	424 122	3 615 576	225 750 448	182 464 947	80,8	62,44	50,47
2021	Taksimatkat yhteensä	410 171	3 522 440	236 088 490	193 585 336	82,0	67,02	54,96
2020	Taksimatkat yhteensä	366 014	3 044 391	206 266 266	169 422 909	82,1	67,75	55,65
2019	Taksimatkat yhteensä	373 099	3 419 426	204 854 629	165 994 550	81,0	59,91	48,54
2018	Taksimatkat yhteensä	371 642	3 382 537	199 483 640	160 191 775	80,3	58,97	47,36

Kustannuskehityksen taustalla vaikuttavat monet seikat. Korona-pandemian aikana matkakorvauksiin vaikuttivat erityisesti yhdistelykielto, jolloin matkojen yhdistelyä ei tehty. Toisaalta matkat koronarokotuksiin olivat väliaikaisesti korvattavia, mikä vaikutti osaltaan matkakorvausten kustannuksiin. Koronavuodet eivät siten kaikilta osin vastaa niin sanottua normaalitilannetta.

Kuvio 3. Sairausvakuutuksesta korvatut matkat vuonna 2024 ikäryhmittäin ja kulkuvälineittäin. Lähde: Kansaneläkelaitos.

Sairausvakuutuksesta korvattavien matkojen osalta on huomioitava, että vuosien saatossa eri otteisiin korotettu omavastuuosuus on vaikuttanut siihen, että kulloinkin voimassa olleen omavastuuosuuden alle jäävien matkojen osalta korvausta ei välttämättä haeta Kansaneläkelaitokselta. Yhdensuuntaisen matkan omavastuuosuuden ollessa 25 euroa lyhyet matkat jäävät alle omavastuun (nämä matkat kerryttävät kuitenkin asiakkaan kalenterivuositaitaista matkakattoa), jolloin edullisemmat matkat jäävät korvauksen ulkopuolelle. Pitkät, kustannukseltaan omavastuuosuuden ylittävät matkat korostuvat siten tilastotiedoissa.

Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien matkakorvausten osalta merkittäviä säästöjä on saatu erityisesti taksimatkojen kilpailutuksella. Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) ja Kansaneläkelaitoksen tutkimusosaston tutkimuksen mukaan vuonna 2018 aloitettu taksikyytien kilpailutus on tuonut yli 100 miljoonan euron säästöt. Tutkimusta on

referoitu tarkemmin hallituksen esityksessä sivulla 24. Myös koronavuosina tauolla ollut matkojen yhdistely säästää kustannuksia, kun yhdistelyä on jälleen päästy tekemään.

Alueellisesti tarkasteltuna on havaittavissa eroja matkakorvauksissa. Alueellisia eroja voivat selittää pidemmät matkat hoitopaikkaan, kulkuyhteydet sekä väestön ikärakenne ja sairastavuus. Asukasta kohti laskettu korvaus oli vuonna 2024 suurin Kainuun ja Lapin hyvinvointialueilla, noin 140 euroa per asukas, ja yhtä matkaa kohti laskettu korvaus Lapissa ja Kainuussa, 119 ja 104 euroa. Vähäisintä matkakorvausten käyttö on perinteisesti ollut Uudella- maalla (Helsingin kaupunki, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue sekä Länsi-, Keski- ja Itä-Uudenmaan hyvinvointi- alueet), ja korvaukset asukasta kohti laskettuna ovat siellä maan pienimmät. Näillä alueilla etäisyydet hoitopaikkoi- hin ovat lyhyempiä, mikä voi selittää matkakorvausten vähäisempää käyttöä, kuten myös erot väestön ikäraken- teessa ja sairastavuudessa.

Kuvio 4. Sairausvakuutuksesta korvattavat matkakorvaukset kulkuvälineittäin eri hyvinvointialueilla vuonna 2024, miljoonaa euroa. Lähde: Kansaneläkelaitos.

